

τὸς ἴσταται ἔχων τὰς χεῖρας κρεμαμμένας πρὸς τὰ κάτω καὶ περιδεδεμένας διὰ τῶν ἱμάντων (ἀριθ. 1492). οἱ ἱμάντες οὗτοι ἦσαν λωρία ἐκ δέσματος βοῦς ὠμοῦ, περιέδενον δὲ δι' αὐτῶν τὰς χεῖρας διὰ νὰ ἔχη ὁ γρόνθος μεγαλειότεραν δύναμιν. Παρόμοια κωμικὰ πρόσωπα εἶναι καὶ ἄλλα πινά. Αἱ πλείσταί ὅμως παραστάσεις τῆς καθηγηρίας ταύτης εἶνε εἰλημμένοι ἐκ τοῦ φανταστικοῦ βίου τῶν Σατύρων· αὐτοὶ παρίστανται ἐν διαφόροις στάσεσι καὶ καταστάσεσι, συνήθως δὲ μεθύνοντες ἢ ἐνίοτε καὶ ἀσχημογονῦντες· ἐφιλοτιμήθησαν δὲ οἱ τεχνῖται νὰ κοσμήσωσιν αὐτοὺς διὰ παντὸς δυναμένου νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς γελοιοτέρους· οὕτω πολλάκις εἶνε φλακροί, προγαστορες, τὰ γυμνά μέλη τῶν χεῶν καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου ἀνάλογος τῆς τε ἐξωτερικῆς μορφῆς καὶ τῆς ψυχικῆς καταστάσεώς των.

ΧΡ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ.

ΘΕΙΟΣ ΚΑΙ ΑΝΕΨΙΟΣ

Διήγημα

Ἄγοραία ἄμαξα ἐστάθη ἡμέραν τινὰ τοῦ δεκεμβρίου πρὸ τῆς κηκλιδωτῆς θύρας τοῦ φρενοκομείου τοῦ ἱατροῦ Ὠβραΐ. Ἡ θύρα ἠνοίχθη, ἡ ἄμαξα ἐπροχώρησε μέχρι τῆς σκιάδος, ἐν ἣ κατώκει ὁ φρενολόγος, δύο δὲ ἄνδρες ἀπ' αὐτῆς καταβάντες εἰσῆλθον εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ἡ ὑπέρθετρα παρεκάλει αὐτοὺς νὰ καθίσωσι καὶ νὰ περιμένωσι μέχρι οὗ περατωθῇ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ ἱατροῦ. Ἦτο δεκάτῃ ὥρα τῆς πρωΐας.

Ὁ εἰς πᾶν δύο ἀνδρῶν ἦτο πεντηκοντούτης, ὑψηλός, μελαγχρινός, ἀρκούντως δυσειδής, ἔχων ἀνάστημα ἄχαρι, ὧτα μεγάλα, χεῖρας χονδράς καὶ δακτύλους μεγίστους. Ὁμοιάζειν ἐργάτην φοροῦντα τὰ ἐνδύματα τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Τοιοῦτος ἦτον ὁ κύριος Μωλῶ.

Τοῦ ἀνεψίου αὐτοῦ Φραγκίσκου Θωμᾶ, νεανίου εἰκοσιτῶρον ἐτῶν, εἶνε δυσχερὴς ἡ περιγραφή, διότι ὁμοιάζει πρὸς ὅλον τὸν κόσμον. Οὔτε ὑψηλός εἶνε, οὔτε βραχύσωμος, οὔτε ὠραῖος, οὔτε δυσειδής, ἀλλὰ μέτριος κατὰ πάντα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, μέτριος τὸ τε πνεῦμα καὶ τὴν ἐνδυμασίαν. Ὅταν εἰσῆλθε παρὰ τῷ κ. Ὠβραΐ ἦτο λίαν τεταραγμένος· περιεπάτει ὀρμητικῶς, δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῇ εἰς τὴν θέσιν του, παρετήρει ταυτοχρόνως εἰκοσιν ἀντικείμενα, καὶ τὰ πάντα θὰ ἔθιγεν ἂν αἱ χεῖρες αὐτοῦ δὲν ἦσαν δεδεμένα.

— Ἠσύχασε, τῷ ἔλεγεν ὁ θεῖός του· αὐτὸ τὸ κάμνω διὰ τὸ καλόν σου. Ἐδῶ θὰ εἶσαι καλά καὶ ὁ κ. Ὠβραΐ θὰ σὲ ἱατρύσῃ.

— Ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἀσθενής. Διατί μ' ἐδέσατε;

— Διότι θὰ μ' ἔρριπτες ἔξω ἀπὸ τὴν ἄμαξαν.

Δὲν ἔχεις τὸ λογικόν σου, πτωχέ μου Φραγκίσκε· ὁ ἱατρός θὰ σοῦ τὸ ἀποδώσῃ.

— Εἶμαι, θεῖέ μου, τόσο καλὰ ὅσον καὶ σεῖς, καὶ δὲν κατάλαμβάνω τί θέλετε νὰ εἰπῆτε. Ὁ νοῦς μου εἶνε ὑγιής καὶ τὸ μνημονικόν μου ἐξαιρετόν. Θέλετε νὰ σὰς ἀπαγγεῖλω στίχους; Θέλετε νὰ σὰς ἐξηγήσω λατινικά; Ἰδοὺ ἀκριβῶς εἰς αὐτὴν τὴν βιβλιοθήκην ἕνας Τάκτιος... Ἄν προτιμᾶτε ἄλλην ἀποδείξιν, θὰ σὰς λύσω ἕνα πρόβλημα τῆς ἀριθμητικῆς ἢ τῆς γεωμετρίας... Δὲν θέλετε; Τότε, ἀκούσατε τί ἐκάμαμεν σήμερον τὸ πρωί...

Ἦλθατε εἰς τὰς ὀκτώ, ὄχι διὰ νὰ μ' ἐξυπνήσετε, διότι δὲν ἐκοιμούμην, ἀλλὰ διὰ νὰ μὲ σηκώσετε ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου. Ἐνεδύθη μόνος μου μὲ παρεκλέσατε νὰ σὰς ἀκολουθήσω εἰς τοῦ ἱατροῦ Ὠβραΐ, καὶ ἠρήθην· ἐπειμείνατε καὶ ὠργίσθην. Ὁ ὑπέρθετρός μου σὰς ἐβόηθησε νὰ δέσετε τὰς χεῖράς μου, ἀλλὰ τὸ ἐσπέρας θὰ τὸν διώξω. Τοῦ χρεωστῶ δεκατριῶν ἡμερῶν μισθόν, δηλαδή δεκατρία φράγκα, διότι τὸν ἐσυμφώνησα πρὸς τριάντα φράγκα τὸν μῆνα. Σεῖς χρεωστεῖτε νὰ τὸν ἀποζημιώσετε, διότι ἐξ αἰτίας σας χάνει τὰ ἀγιοθασιεῖατικά του. Εἶνε λογικὰ αὐτά; καὶ ἐπιμένετε ἀκόμη νὰ μὲ θεωρῆτε τρελλόν;... Ἄχ! φίλτατέ μου θεῖε, ἔλατε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας! Ἐνθυμηθῆτε ὅτι ἡ μητέρα μου ἦτο ἀδελφὴ σας! Τί θὰ ἔλεγεν ἡ δυστυχῆς μητέρα μου ἂν μ' ἔβλεπεν ἐδῶ;... Δὲν ἔχω πάθος μάζῃ σας, καὶ τὰ πάντα εἶνε δυνατόν νὰ συμβιβασθῶσι φιλικῶς. Ἐχετε μίαν θυγατέρα, τὴν δεσποινίδα Κλάραν Μωλῶ.

— Ἄ! σ' ἐπίασα! βλέπεις ὅτι δὲν ἔχεις τὸ λογικόν σου! Ἐγὼ ἔχω θυγατέρα; Ἄλλ' εἶμαι ἄγαμος.

— Ἐχετε μίαν θυγατέρα, ἐπανελάβε μνησικῶς ὁ Φραγκίσκος.

— Δυστυχῆ ἀνεψιέ μου!... Ἄλλ' ἄκουσε καλά! Ἐχεις σὺ ἐξαδέλφην;

— Ἐξαδέλφην; ὄχι, δὲν ἔχω ἐξαδέλφην. ὦ! δὲν θὰ μὲ συλλάβετε σφάλλοντα. Οὔτε ἐξαδέλφους ἔχω οὔτε ἐξαδέλφας.

— Δὲν εἶνε ἀλήθεια ὅτι εἶμαι θεῖός σου;

— Ναί, εἰσθε θεῖός μου, μολονότι σήμερον τὸ πρωί τὸ ἐλθσημονήσατε.

— Ἄν εἶχα θυγατέρα, θὰ ἦτο ἐξαδέλφη σου... ἀφοῦ λοιπὸν σὺ δὲν ἔχεις ἐξαδέλφην, τότε καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω θυγατέρα.

— Ἐχετε δικαίον... Εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ τὴν ἰδῶ τὸ καλοκαίρι εἰς τὰ λουτρά τοῦ Ἐμς μὲ τὴν μητέρα της. Τὴν ἀγαπῶ, ἔχω λόγους νὰ πιστεύω ὅτι δὲν εἶμαι πρὸς αὐτὴν ἀδιάφορος, καὶ λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σὰς ζητήσω τὴν χεῖρά της.

— Τὴν χεῖρα τίνας;

— Τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς σας.

— Βέβαια, ἐσκέφθη ὁ θεὸς Μορλώ, ὁ κ. Ὁβραὶ θὰ δυνηθῆ νὰ τὸν θεραπεύσῃ! Θὰ πληρώσω διὰ τὴν διατροφήν του ἐξ χιλιάδας φράγκα ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἀνεψιῦ μου. Ὅταν ἀπὸ τὰς τριάντα πληρώσῃ τις εἰς, μένουσι εἰκοσιτέσσαρες. Ἴδου ἐγὼ πλούσιος· δυστυχῆ Φραγκίσκος!

Ἐκάθησε καὶ ἤνοιξε τυχαίως ἐν βιβλίον.

— Κάθησε ἐκεῖ, εἶπε πρὸς τὸν Φραγκίσκον, θὰ σοῦ ἀναγνώσω κάτι. Προσπάθησε ν' ἀκούσῃς, αὐτὸ θὰ σὲ καταπραΰνη.

Καὶ ἀνέγνω.

« Μονομηνία εἶνε ἡ ἐπιμονὴ εἰς μίαν ἰδέαν, τὸ ἀποκλειστικὸν κράτος ἐνὸς πάθους. Ἐδρενεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐν αὐτῇ δὲ ὀρεῖται νὰ τὴν ζητήσῃ τις καὶ νὰ τὴν θεραπεύσῃ. Ἐχει ὡς αἰτίαν τὸν ἔρωτα, τὸν φόβον, τὴν κενοδοξίαν, τὴν φιλοδοξίαν, τὸν ἔλεγχον τοῦ συνειδήτου. Προδίδεται διὰ τῶν αὐτῶν συμπτωμάτων, δι' ὧν καὶ τὸ πάθος· ὅτε μὲν διὰ χαρᾶς, εὐθυμίας, τόλμης, θορύβου, ἄλλοτε δὲ διὰ δειλίας, μελαγχολίας καὶ σιωπῆς ».

Διαρκούσης τῆς ἀναγνώσεως ταύτης ὁ Φραγκίσκος ἐφάνη καταπραΰνθεις καὶ ἀπεκοιμήθη τὸ γραφεῖον τοῦ ἱατροῦ ἤτο θερμόν. « Εὐγε! ἐσκέφθη ὁ κ. Μορλώ, ἰδού ἐν θαύμα τῆς ἱατρικῆς ἀποκοιμίζε τὸν ἄνθρωπον ». Πλὴν ὁ Φραγκίσκος δὲν ἐκοιμᾶτο ἀλλ' ἐπροσποιεῖτο ἄριστα τὸν κοιμώμενον. Ἐκύπτει τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐκἀνονίζει μαθηματικῶς τὸν μονότονον θόρυβον τῆς ἀναπνοῆς του. Ὁ θεὸς Μορλώ ἠπατήθη ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσίν του χαμηλοφώνως, εἶτα ἐχασμήθη, εἶτα ἔπαυσε ἀναγινώσκων, εἶτα τὸ βιβλίον ὠλισθήσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν του, εἶτα ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, εἶτα ἀπεκοιμήθη πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τοῦ ἀνεψιῦ του, ὅστις τὸν παρετήρει πονηρῶς μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ὁ Φραγκίσκος μετεκίνησε κατὰ πρῶτον τὴν καθέκλαν αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ κ. Μορλώ δὲν ἐκινήθη· ὁ Φραγκίσκος περιεπάτησε κρούων τὰ ὑποδήματα του ἐπὶ τοῦ πατώματος, ἀλλ' ὁ κ. Μορλώ ἤρξατο ῥογγάζων. Τότε ὁ τρελλὸς πλησιάζει εἰς τὸ γραφεῖον, εὐρίσκει ἐν ζέστρον, τὸ ὠθεῖ εἰς τινὰ γωνίαν, τὸ στηρίζει ἰσχυρῶς διὰ τῆς χειρὸς, καὶ κόπτει τὸ σχοινίον, δι' οὗ ἦσαν δεδεμένοι οἱ βραχιόνες του. Ἦδη αἱ χεῖρες του εἶνε ἐλευθεραὶ, καταστέλλει κραυγὴν χαρᾶς καὶ πλησιάζει ἀφορητῆ πλησίον τοῦ θεοῦ του. Ἐντὸς δύο λεπτῶν ὁ κ. Μορλώ ἐδέθη ἰσχυρῶς, ἀλλὰ μετὰ τοσαύτης προσοχῆς ὥστε ὁ ὕπνος αὐτοῦ δὲν διατράχθη.

Ὁ Φραγκίσκος ἐθάύμασε τὸ ἔργον του, ἔλαβε τὸ βιβλίον τὸ ὅποιον εἶχε πέσει κατὰ γῆς, (ἦτο ἡ τελευταία ἐκδοσις τῆς *Ἀντιλεκτικῆς Μονομηνίας*), ἐκάθησεν εἰς τινὰ γωνίαν καὶ ἤρξατο ἀναγινώσκων ὡς σοφὸς ἄχρις οὗ ἀρχθῆ ὁ ἱατρός.

*

Ἴδου ἤδη ἐν ὀλίγοις τὰ προηγούμενα τοῦ Φραγκίσκου καὶ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. Ὁ Φραγκίσκος, υἱὸς πλουσίου λεπτοουργοῦ, εἶχε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐτήσιον εἰσόδημα τριάκοντα χιλιάδων φράγκων. Ἦτο λιτὸς εἰς τὸν βίον αὐτοῦ ἐν γένει καὶ ἐφοβεῖτο τὰς ἐπιδείξεις, ὡς ἐκ τῆς δειλίας του δὲ οὐδὲν στάδιον ἠκολούθησε. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν γυμνασιακῶν αὐτοῦ σπουδῶν ἔστη θεωρῶν τὰς πρὸ αὐτοῦ ἀνοιγομένας ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ ὁδοῦς. Ἡ νομικὴ τῷ ἐφάνη λίαν θορυβώδης, ἡ ἱατρικὴ πολὺ ἐνοχλητικὴ, ἡ φιλολογία πολὺ σοβαρά, τὸ ἐμπόριον λίαν περίπλοκον, ἡ ὑπαλληλία πολὺ δουλική, τὸ δὲ στρατιωτικὸν στάδιον οὐδὲ κἄν τὸ ἀνελογίζετο· ὄχι· διότι ἐφοβεῖτο τὸν ἐχθρὸν ἀλλ' ἔτρεμε πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς στρατιωτικῆς στολῆς. Ἐπομένως ἔζη ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ δὲν εἶχε κερδίσει ὁ ἴδιος τὰ χρήματά του, ἐδάνειζε προθύμως, καὶ ἐπομένως, ὡς ἐκ τῆς τοσοῦτω σπανίας ταύτης ἀρετῆς ἀπέκτιθη πολλοὺς φίλους, τοὺς ὁποίους ἠγάπα πάντας εἰλικρινῶς. Οὔτε ἀνόητος ἦτο, οὔτε βλάξ, οὔτε ἀμαθής.

Ἐγίνωσκε τέσσαρας κλωυμένας γλώσσας, περιπλέον δὲ τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν καὶ τὴν λατινικὴν, εἶχε δὲ γνώσεις τινὰς τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας, τῆς γεωργίας καὶ τῆς φιλολογίας.

Εἶχε μεγάλην ἀδυναμίαν πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ ἔπρεπε ν' ἀγαπᾶ πάντοτε μίαν. Ἄν τὴν πρῶταν, ἐπιτρίβων τοὺς ὀφθαλμούς, δὲν ἐβλεπεν ἐρωτικὴν τινὰ λάμψιν ἐν τῷ ὄριζοντι, θὰ ἠγείρετο δυσηρεστημένος καὶ ἀναμφιβόλως θὰ ἔθετεν ἀντιστρόφως τὰς περικημίδας αὐτοῦ. Ὅταν παρεύρισκετο εἰς μουσικὴν τινὰ συναυλίαν ἢ εἰς τὸ θέατρον, ἐζήτει ἐν πρώτοις ἐν τῇ αἰθούσῃ πρόσωπόν τι ἀρέσκον αὐτῷ, καὶ ἤρατο αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐσπέρας. Ἄν εὕρισκε τοιοῦτον πρόσωπον, ἢ παράττασις ἦτο ὄραία, ἢ δὲ συναυλία ἐξαισία· ἄλλως συνέβαινε τὸ ἐναντίον. Ἡ καρδία του τοσοῦτον ἀπεστέρετο τὸ κενόν, ὥστε πολλὰκις ἠναγκάζετο νὰ θεωρῇ τὴν μετρίαν καλλονὴν ἐντελῆ. Ὁ ἔρωσ οὗτος ἐνοεῖται ὅτι ἦτο ἀθῶος. Ἠγάπα ὅλας τὰς γυναῖκας χωρὶς νὰ εἴπη ταῦτο πρὸς αὐτάς, διότι οὐδέποτε θὰ ἐτόλμα νὰ δημηλήσῃ, πρὸς τινὰ ἐξ αὐτῶν.

Ὅταν ἠγάπα, συνέτασσε νοερῶς ἀποτόλμους δηλώσεις, αἱ ὁποῖαι πάντοτε ἴσταντο ἐπὶ τῶν χειρῶν του. Ἐδείκνυε τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του, συνῆπτεν ὄρατους ἐρωτικούς διαλόγους, ἐξεύρισκε φράσεις δυναμμένας καὶ λίθον νὰ συγκινήσωσιν ἢ νὰ διαλύσωσι πάγον, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν γυναῖκα ἐξέφρασε τοὺς ἀφόνους τούτους πόθους του. Μεταξὺ τῆς ἐπιθυμίας καὶ τῆς θελήσεως μεγάλη ὑπάρχει διαφορὰ, ὁ δὲ Φραγκίσκος εἶχε μὲν τὴν πρῶτην, ἀλλ' ἐστερεῖτο καθ' ὅλοκληρίαν τῆς δευτέρας.

Καὶ ὁμως κατ' αὐγουστον, ἦτοι τέσσαρας

μῆνας πρὶν ἢ ὁ θεὸς του δέσῃ τοὺς βραχίονάς του, ὁ Φραγκίσκος ἐτόλμησε ν' ἀγαπήσῃ κατὰ προσώπον εἰς τὰ λουτρά του. Ἔμεινε νῆαν τινὰ τοσοῦτα ἀγρίαν ὅσω καὶ αὐτός, καὶ ἦς ἡ μεγίστη δειλία τῷ ἔδωκεν ἀκριβῶς γενναϊότητα. Ἦτο παρισινή, ἰσχνή, ὠχρά, συνοδύουσα τὴν μητέρα αὐτῆς, ἦτις πάσχουσα ἐκ χρονίας λαρυγγίτιδος, εἶχε μεταβῆ εἰς Ἐμς χάριν λουτρῶν. Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἔζων μακρὰν τοῦ κόσμου, διότι ἀπέφευγον τὴν θορυβώδη τῶν λοιπῶν συναναστροφήν. Ὁ Φραγκίσκος ἐσυστήθη πρὸς αὐτὰς ὑπ' ἐνός φίλου του, τὰς ἔβλεπε τακτικῶς ἐπὶ ἓνα μῆνα, καὶ ἦτο, οὕτως εἰπεῖν, ὁ μόνος αὐτῶν σύντροφος. Ἡ νέκ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς ἐξετίμησαν τὰς ἀρετὰς τοῦ Φραγκίσκου, οὐδέποτε δ' ἐζήτησαν ἂν ἦτο πλούσιος ἢ πτωχός. Ἐκοινοῦντο γινώσκουσαι ὅτι ἦτο καλός, οὐδὲν δ' εὐρημα ἠδύνατο νὰ ἦνε πρὸς αὐτὰς πολυτιμότερον τῆς χρυσῆς ταύτης ψυχῆς. Ὁ ἔρωσ τοῦ Φραγκίσκου ὑπῆρξε ταχύτατος, ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἐνῆλιξ καὶ ἀνεξάρτητος, ἐσκέρθη περὶ γάμου. Ἄλλ' ἐκείνη ἦν ἡγάπα εἶχε πατέρα, οὐτινος ἔπρεπε νὰ ληρθῆ ἡ συγκατάθεσις. Τότε ἡ δειλία τοῦ δυστυχῆ νέου ἀνεφάνη. Μήτηρ τῷ ἔλεγεν ἡ Κλάρα. «Γράψατε μὲ θάρρος· ὁ πατήρ μου εἰδοποιήθη θὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν του διὰ τοῦ πρώτου ταχυδρομείου». Ἐγραψε καὶ ἀντέγραψεν ἐκτοντάκις τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ χωρὶς ν' ἀποφασίσῃ νὰ τὴν στείλῃ. Ἐγίνωσκε τὸ ὄνομα, τὴν κοινωνικὴν θέσιν, τὴν περιουσίαν, καὶ αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ του τὸν ἐμίσησαν εἰς ὅλα τὰ μυστικά τῆς οἰκογενείας ἀπετέλει σχεδὸν μέρος αὐτῆς. Τί ἔμενε νὰ πρᾶξῃ; Νὰ ἐκθέσῃ ἐν ὀλίγοις ὁποῖος ἦτο καὶ τί εἶχεν, ἢ δ' ἀπάντησις δὲν ἦτο ἀμφίβολος. Ἄλλ' ἐπὶ τοσοῦτον ἐδίστασεν, ὥστε μετὰ ἓνα μῆνα ἡ Κλάρα καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς ἤρξαντο ἀμφιβάλλουσαι περὶ αὐτοῦ. Ὅτι περιέμενον ἐπὶ δεκαπέντε ἔτι ἡμέρας, ἀλλ' ὁ πατήρ δὲν ἐπέτρεψε τοῦτο. Ἄν ἡ Κλάρα ἡγάπα, ὁ δ' ἐραστής δὲν ἀπεφάσιζε νὰ δηλώσῃ κατηγορηματικῶς τὰς προθέσεις αὐτοῦ, ἔπρεπε νὰ μεταβῆ ἀμέσως εἰς Παρισίους, εἰς μέρας ἀσφαλές, ἴσως δὲ τότε ὁ κ. Φραγκίσκος Ὡμῶθ' ἀπεφάσιζε νὰ ζητήσῃ αὐτὴν εἰς γάμον ἐγίνωσκε πῶς νὰ εὕρῃ αὐτήν.

Πρῶταν τινὰ, ἐνῶ ὁ Φραγκίσκος μετέβη ὅπως παραλάβῃ καὶ συνοδύσῃ τὰς κυρίας εἰς τὸν περίπατον, ἐπληροφορήθη ὅτι ἀνχώρησαν εἰς Παρισίους. Τὸ καίριον τοῦτο τραῦμα, κατενεχθὲν ἐξ ἀπροόπτου ἐπὶ τοσοῦτω ἀσθενοῦς κεφαλῆς, ἐτάραξε τὸ λογικόν του. Ἐξῆλθεν ὡς τρελλός καὶ ἤρξατο ἀναζητῶν τὴν Κλάραν εἰς ὅλα τὰ μέρη, εἰς ἃ συνείθιζε νὰ ὁδηγῆ αὐτήν. Ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον του μὲ τρομερὰν ἡμικρανίαν, ἐνοσηλεύθη, Κύριος οἶδε πῶς, τὸν διέταζαν πολὺ θερμὰ λουτρά, καὶ τῷ ἔθικαν ἀγρίους σινα-

πισμούς· οὕτως ἐτιμῶρει τὸ σῶμά του διὰ τοὺς πόνους τῆς ψυχῆς του. Ὅταν ἐνόμισεν ὅτι ἐθεραπεύθη, ἐπὴνῆλθεν εἰς Γαλλίαν, ἀμετάθετον ἔχων ἀπόρασιν νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρα τῆς Κλάρας ἐνδυμασίαν. Τρέχει εἰς Παρισίους, ὄρμα ἐκτὸς τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμάξης, λησμονεῖ τὰς ἀποσκευάς του, πηδᾷ ἐντὸς μιᾶς ἀμάξης καὶ κράζει πρὸς τὸν ἀμαξήλατον.

— Εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνης καὶ γρήγορα!

— Ποῦ, κύριε;

— Ἐκ τοῦ κυρίου... ὁδός... Ἐλησμόνησα!

Εἶχε λησμονήσει τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν ἐκείνης τῆς ἡγάπα. «Ἄς ὑπάγω εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐσκέρθη θὰ τοὺς ἐπανεύρω...» Ἐδῶκε τὴν διεύθυνσίν του πρὸς τὸν ἀμαξήλατον, ὅστις τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ὁ θυρωρὸς του ἦτο γέρον ἀτεκνος ὀνομαζόμενος Ἐμμανουήλ. Ὁ Φραγκίσκος ἀφίχθεις ἐνώπιόν του χαιρετᾷ αὐτὸν ὑποκλινῶς καὶ τῷ λέγει.

— Κύριε, ἔχετε μίαν θυγατέρα, τὴν δεσποινίδα Κλάραν Ἐμμανουήλ. Ἐπεθύμουν νὰ σᾶς γράψω διὰ νὰ σᾶς ζητήσω τὴν χεῖρά της, ἀλλ' ἐθεώρησα προτιμότερον νὰ κάμω ἀτομικῶς τὸ διάβημα τοῦτο.

Εἶδον ὅτι ἦτο τρελλός, καὶ προσεκάλεσαν τὸν θεῖόν του Μορλώ, ἄνθρωπον παροιμιώδους τιμιότητος, ἐπιπλοπιόν, καὶ ὅστις μετὰ τριακονταετῆ ἐργασίαν ἦτο τοσοῦτω πλούσιος ὅσω καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς μαθητείας αὐτοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος εἶνε ζῶον περιέργου. Ὁ ἐξάιρετος Μορλώ, οὐτινος ἡ τιμιότης ἦτο παροιμιώδης, ἠσθάνθη οὐχ ἦτον ἐνδόμυχον εὐχαρίστησιν ὅταν τῷ ἀνήγγειλαν τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἀνεψιῦ του. Ἦκουε μικρὰν ἐπαγωγὸν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ χαμηλοφῶνως. «— Ἄν ὁ Φραγκίσκος εἶνε τρελλός, καθίστασαι κηδεμών του.» Ἡ τιμιότης ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ «ἐκ τούτου δὲν θὰ γίνωμην πλουσιώτερος.» Πῶς! ἐπανελάβεν ἡ φωνή, ἀλλ' ἡ διατροφή ἐνός τρελλοῦ οὐδέποτε ἐστοίχισε πλέον τῶν τρισεπίλων φράγκων κατ' ἔτος. Ἄλλως, θὰ κοπιᾶσμεν, θὰ παραμελήσωμεν τὴν ἐργασίαν μας, καὶ εἰμεθα ἄξιτοι ἀμοιβῆς· οὐδένα ἀδικοῦμεν!— Ἀλλὰ, ἀπήτησεν ἡ ἀφιλοκέρδεια, ὀφείλει τις νὰ ὑπηρετῇ τὴν οἰκογενεῖάν του. — Ἀλήθεια! ἐπιθύρσεν ἡ φωνή. Τότε, διατὶ ἡ οἰκογενεῖά μας οὐδέποτε ἔπραξέ τι δι' ἡμᾶς; Εἴχομεν στιγμὰς στενοχωρίας, δυσκόλους λήξεις, ἀλλ' οὔτε ὁ ἀνεψιός μας Φραγκίσκος οὔτε ὁ μακαρίτης πατήρ του μᾶς ἐσυλλογίσθη. — Μπα! ἀνέκραξεν ἡ ἀγαθότης τῆς ψυχῆς, ὁ Φραγκίσκος θὰ θεραπευθῇ ἐντὸς δύο ἡμερῶν! δὲν εἶνε τίποτε! — ἴσως, ἐξηκολούθησεν ἡ ἐπίμονος φωνή, ἀποθάνῃ καὶ θὰ κληρονομήσωμεν χωρὶς οὐδένα ν' ἀδικήσωμεν. Εἰργάσθημεν τριακοντα ἔτη χωρὶς

νά κερδήσωμεν τίποτε· τίς οἶδεν ἂν δὲν πλουτήσωμεν ἐκ τοῦ θανάτου ἐνὸς τρελλοῦ;

Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἔκλεισε τὰ ὄπλα, ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν τόσον μεγάλα, ὡμοίαζον τοσοῦτον πρὸς ναυτικὴν ἀσπίδα, ὥστε ἡ μικρὰ, λεπτή καὶ ἐπίμονος φωνὴ ὠλισθαίνει πάντοτε ἄκοντος αὐτοῦ. Τὸ κατὰστημα ἀνετέθη εἰς τὸν ὑποδιευθυντήν, ὁ δὲ θεὸς μετώκησεν εἰς τὴν ὠραίαν οἰκίαν τοῦ ἀνεψιοῦ. Ἐλοιμήθη μὲ εὐχαρίστησιν ἐπὶ καλῆς κλίνης, ἐκάθησεν εἰς πλουσίαν τράπεζαν, ὑπηρετεῖτο ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ, ἐξυρίσθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ συνείθησεν εἰς ταῦτα. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπαρηγορήθη βλέπων τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ ἀσθενῆ καὶ ἐσχημάτισε τὴν ιδέαν ὅτι ὁ Φραγκίσκος οὐδέποτε θά ἔθεραπεύετο ἴσως. Ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν ἐπανελθὺσαν ὅπως καθησυχάσῃ τὴν συνείδησίν του· «Κανένα δὲν ἀδικῶ!»

Μετὰ τρεῖς μῆνας ἐστενοχωρήθη ἔχων ἕνα τρελλὸν εἰς τὴν οἰκίαν, διότι ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Ἡ αἰώνιος φλυαρία τοῦ Φραγκίσκου καὶ ἡ μαγία του ὅπως ζήτη τὴν Κλάραν εἰς γάμον τῷ ἐφάνη ἀφόρητος μάστιξ· ἀπέφασκε λοιπὸν νὰ καθαρῶσιν τὴν οἰκίαν καὶ νὰ κλείσῃ τὸν ἀσθενῆ ἐν τῷ φρενοκομείῳ Ὡδωρί· «Ὅπως δὴ ποτε, ἐσκέπτετο, ὁ ἀνεψιός μου θά ἔχη καλλιτέραν περιποίησιν καὶ θά εἶμαι πλέον ἡσυχος. Ἡ ἐπιστήμη παραδέχεται ὅτι εἶνε καλὸν οἱ τρελλοὶ νὰ μεταβάλλουν τὸσον διαμονῆς. Ἐκτελῶ τὸ καθήκον μου.»

Ταῦτα σκεπτόμενος ἀπεκαιμήθη ὅταν ὁ Φραγκίσκος ἐσκέφθη νὰ τῷ δέσῃ τὰς χεῖρας.

Ὁ ἰατρὸς εἰσῆλθεν αἰτῶν συγγνώμην. Ὁ Φραγκίσκος ἠγέρθη, ἔθηκε τὸ βιβλίον ἐπὶ τοῦ γραφείου, καὶ ἐξέθηκε τὰ δικταρχόντα διασκελίζων μεγάλως βήμασι τὸ δωμάτιον.

— Κύριε, εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἤλθον νὰ σᾶς ἀναθέσω εἶνε πρὸς μητρὸς θεοῦ μου. Εἶνε πεντηκοντούτης καὶ ἐργατικώτατος. Ἐγεννήθη ἀπὸ γονεῖς ὑγιεῖς, εἰς τὴν οἰκογενεῖαν του οὐδέποτε παρετηρήθη σύμπτωμα τρέλλας, ὥστε δὲν θά παλαίσθητε κατὰ κληρονομικῆς ἀσθενείας. Πάσχει ἀπὸ περιέργου μονομανίαν, καθὼς θά παρητηρήσετε· μετατίπτει μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα ἀπὸ ὑπερβολικὴν εὐθυμίαν εἰς ἄκραν μελαγχολίαν· εἶνε παράδοξον μίγμα μονομανίας καὶ μελαγχολίας.

— Ἐχασε καθ' ὀλοκληρίαν τὸ λογικόν;

— Ὅχι, κύριε, δὲν εἶνε τρελλός· παραφρονεῖ μόνον ὡς πρὸς ἐν ἀντικείμενον.

— Ποῖος εἶνε ὁ χαρακτήρ τῆς ἀσθενείας του;

— Φεῦ! κύριε, ὁ χαρακτήρ του αἰωνὸς μας, ἡ πλεονεξία! Ὁ δυστυχὴς ἀσθενὴς εἶνε τῆς ἐποχῆς του. Ἄν καὶ εἰργάσθη ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας εὐρίσκειται χωρὶς περιουσίαν. Ὁ πατήρ μου, ἀναχωρήσας ἀπὸ τοῦ ἰδίου μὲ αὐτὸν σημεῖου, μοῦ

ἀφῆκε σημαντικὴν περιουσίαν. Ὁ φίλτατος θεὸς ἤρξισε νὰ ζηλοτυπῆ· εἴπειτα ἐσκέφθη ὅτι, ἐπειδὴ εἶνε μόνος μου συγγενής, θά ἐγένετο κληρονόμος μου ἂν ἀπέθνησκα καὶ κηδεμών μου ἂν ἐτρελλαινόμην· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀσθενὲς πνεῦμα πιστεῖται εὐκόλως ὅτι ἐπιθυμεῖ, ὁ δυστυχὴς ἐπίστη ὅτι ἐτρελλάθην. Τὸ εἶπε πρὸς ὄλους, θά τὸ εἶπῃ καὶ πρὸς ὑμᾶς. Εἰς τὴν ἄμαξαν, μολογόντι εἶχε δεμένους τὰς χεῖρας, ἐνόμιζεν ὅτι αὐτὸς μὲ ὠδήγει ἐδῶ.

— Πότε ἐγένεν ἡ πρώτη προσβολή;

— Πρὸ τριῶν περίπου μηνῶν. Κατέθη εἰς τοῦ θυραγοῦ μου καὶ τοῦ εἶπε μὲ ἦθος περίτρομον: «Κύριε Ἐμμανουήλ, ἔχετε μίαν θυγατέρα· ἀφήσατέ την εἰς τὸ δωμάτιόν σας καὶ ἐλάτῃ νὰ μὲ βοηθήσετε διὰ νὰ δέσω τὸν ἀνεψιὸν μου.»

— Ἐννοεῖ καλὰ τὴν θέσιν του; εἰςεύρει ὅτι πάσχει;

— Ὅχι, κύριε, καὶ νομίζω ὅτι τοῦτο εἶνε καλὸν σύμπτωμα. Περιπλέον ἔχασε τὴν ὄρεξιν καὶ ἔχει μακρὰς ἀϋπνίας.

— Τόσῳ τὸ καλλίτερον! ὁ τρελλός, ὁ ὁποῖος κοιμᾶται καὶ τρώγει τακτικά, εἶνε σχεδὸν ἀνάτοτος. Ἐπιτρέψατε νὰ τὸν ἐξυπνήσω.

(Ἐπεταί τὸ τέλος.)

Ed. About.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ 187.

Ἀπόρριψις τοῦ ἐπιφανοῦς φυσικοῦ Φραγκλίνου περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀεροστάτου. — Ἡ ἐξαρχομῆ τοῦ ἀτμοῦ εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀεροστάτου. — Τὸ πρῶτον ἀτημέλατον ἀερόστατον. — Τὸ ηλεκτροκίνητον ἀερόστατον καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῦ πρόσφατα ἐπιτυχῆ πειράματα. — Νέον τοῦ Debaux συστήμα πρὸς διεύθυνσιν τοῦ ἀεροστάτου. — Ποίος ἐκπληκτικὸς μεταβολὴς προώρισται νὰ συντελέσῃ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἡ προσθήκη τοῦ ἀεροστάτου εἰς τὰ νῦν μέσα τῆς συγκοινωνίας. — Οἱ ἐπτάμενοι ἄνθρωποι.

Χρόνον τινα μετὰ τὴν πρώτην ταυτὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀεροστάτου, ἤτις εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀνυπομόνους νὰ διατρέξωσι τὰς ἐκτάσεις τῶν ἀέρων, ἐγέννησε προῶριως τοσαύτας ἐλπίδας, ὁ μέγας Φραγκλίνος ἐρωτηθεὶς παρὰ τινος περιέργου «εἰς τί δύναται νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ἀερόστατον τοῦ Μογγολφιέρου», ἀπήντησε: «καὶ εἰς τί δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἀμέσως τὸ νεογνόν; ἡ ἀνακάλυψις εἶνε ἔτι βρέφος ἄρτι γεννηθέν.»

Ἐν τούτοις τὸ νεογνόν ἐπὶ ἕνα ἥδη ὀλόκληρον αἰῶνα πολὺ ὀλίγον ηὔξησε καὶ ἐμεγαλύνθη. Πάσαι αἱ πολυπληθεῖς καὶ μετὰ ζήλου ἐργασίαι τῶν ἐρευνητῶν συνετρίβησαν πρὸ ἰσχυροῦ σκοπέλου, πρὸ τοῦ ζητήματος τῆς εὐρέσεως τοῦ πηδαλίου τοῦ ἀεροστάτου, ἄνευ τοῦ ὁποίου τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ σπουδαίως εἰς πολλά.

Πλείστοι τρόποι καὶ μέσα διευθύνσεως τῶν ἀεροστάτων, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐφυεῖς,